

STF Ingenjörsutbildning AB lämnar följande yttrande över Elsäkerhetsverkets förslag till nytt behörighetssystem:

Vi delar Elsäkerhetsverkets bedömning att vårt nuvarande behörighetssystem med ca. 90 år på nacken har varit bra och skapat säkra anläggningar, idag när vi har många fler flexibla och lösa samarbetsformer allt från traditionell anställning till f-skattare och underentreprenörer etc. samt den mest avgörande faktorn vårt medlemskap i EU och EU's övergripande regelverk. Förslagets underlag och nulägesbeskrivning anser vi inte tillräckligt har beskrivit vårt nuvarande systems "enkla" möjlighet att skapa en Yrkesman. Vi anser att denna möjlighet nyttjas otroligt mycket och gör det möjligt för svenska arbetsgivare att enkelt skaffa sig en yrkesman.

Endast en liten grupp av svenska ungdomar väljer gymnasieprogram som är elinstallatörs- eller yrkesmannaförberedande, vårt nuvarande system är väldigt flexibelt och vi ser inte att det nämns i förarbetet. Idag ser vi också ett stort antal "smeder" från EES länder som utför tyngre elinstallationsarbete, vårt nuvarande systems diskriminering av svenska yrkesarbetare beskrivs inte tillräckligt tydligt. Underlaget har inte beskrivit privatpersoners obehöriga elinstallationsarbete vilket förmodligen är ganska omfattande. Privatpersoners möjlighet att med hjälp av ett tydligt kompetensbevis för yrkesmän att på så sätt uppfylla innehavareansvaret beskrivs inte.

Vårt nuvarande system har också öppnat upp för svenska "obehöriga" elinstallatörer att arbeta med ett EES land utanför Sverige som bas, även dessa problem/möjligheter med vårt nuvarande system beskrivs inte.

1 § Syftet med denna lag är att förebygga person- eller sakskada till följd av felaktigt eller bristfälligt elinstallationsarbete på elektriska anläggningar som med hänsyn till farlighetsgraden är att anse som starkströmsanläggningar.

Lagen gäller inte elinstallationsarbete på fartyg, luftfartyg, fordon för elektrisk järnvägs-, spårvägs-, tunnelbane- och trådbussdrift, övriga fordon och anordningar.

Kommentar: Varför vill man begränsa sig till elinstallationsarbete?

Elinstallationsarbete, ordet arbete syftar ofta till mänsklig aktivitet, hur gäller reglerna om dessa utförs med hjälp av en robot? (Ska programmeraren av robot ha behörighet?)

2 § Elinstallationsarbete får utföras endast av den som fått behörighet för det arbete som avses.

Med elinstallationsarbete avses utförande, ändring eller reparation av elektriska anläggningar för produktion, distribution eller användning av el som med hänsyn till farlighetsgraden är att anse som starkströmsanläggningar. Med elinstallationsarbete avses även fast anslutning eller losskoppling av fast anslutna elektriska anordningar till sådana elektriska anläggningar.

Utan hinder av första stycket får elinstallationsarbete utföras av den som genomgår utbildning eller fullgör praktik i syfte att få behörighet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vad som med hänsyn till risker för elsäkerheten ska anses utgöra elinstallationsarbete.

Kommentar: En central fråga blir vad man menar med behörighet? Vad innefattas i begreppet elinstallationsarbete?

I våra nuvarande behörighetsregler omfattas även konstruktion av en anläggning. Vi anser att konstruktionsansvaret måste hanteras av den som gjort konstruktionshandlingarna och även den som innehar, utför och kontrollerar enligt handlingarna.

Praktik och utbildning: denna del är svår eftersom en fri praktik kan missbrukas på många sätt samt att en styrd och detaljreglerad praktik kommer att vara ett stort hinder för många.

3 § Elinstallationsbehörighet kan avse allt elinstallationsarbete eller vara begränsat till arbete på elektriska anläggningar med viss spänningsnivå.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om omfattningen av en elinstallationsbehörighet.

Kommentar: Vi anser att dela in behörigheterna efter spänningsnivåerna missar den viktigaste målgruppen för behörigheten. Vi anser det är privatpersoner som är just den målgruppen. Lekmannens kunskaper är ofta obefintliga när det gäller risker med el. När det gäller högspänningskunder så är det ofta det omvända.

Ska "rörläggaren" ha en fullständig behörighet för att koppla in pumpen till hydrofortanken?

Samhällets kostnader kommer att stiga avsevärt.

4 § Den som innehar elinstallationsbehörighet ska utföra elinstallationsarbetet med omsorg och med iakttagande av god elsäkerhetsteknisk praxis.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vad som avses med god elsäkerhetsteknisk praxis.

Kommentar: Varför begränsar ni er till den som innehar elinstallationsbehörighet? Den som utför praktik, gör så kallade fria arbeten, etc. omfattas inte av god elsäkerhetsteknisk praxis.

5 § Endast den som innehar behörighet får kontrollera att elektriska anläggningar enligt 2 § uppfyller god elsäkerhetsteknisk praxis och besluta om att dessa får tas i bruk. Med att tas i bruk avses att spänningssätta en elektrisk anläggning med sådan spänning, strömstyrka eller frekvens som kan vara farlig för person eller egendom.

Kommentar: Här anser vi att kontrollen skall begränsas till att kontrollera att arbetet utförts enligt konstruktionshandlingar. Konstruktionsansvaret ingår inte i behörighetsansvaret.

Av lagförslaget framgår att endast den som har behörighet får kontrollera att elinstallationsarbete uppfyller god elsäkerhetsteknisk praxis och besluta om idrifttagning. Lagförslaget säger också; Genom att lägga ansvaret för kontrollen på en person som innehar kompetens blir det tydligare vem som bär ansvaret för att installation uppfyller de krav som ställs i verkets tekniska föreskrifter.

Vår uppfattning är att det är orimligt att lägga detta ansvar på dagens yrkesmän. Den som har elinstallationsbehörighet är ansvarig för såväl konstruktionsberäkningar som själva installationsarbetet. Vilket medför att för många yrkesmän skulle det krävas en betydande kompetenshöjning för att de ska kunna bedöma om konstruktionsberäkningarna är rimliga. Detta medför betydande kostnader för yrkesmannen samt givetvis påverkar detta även konsumenterna.

Ett förslag är att dela upp "ansvaret" i två delar, dels i konstruktionsansvar samt installationsarbete. För mindre anläggningar kan många yrkesmän själva svara för konstruktionen, till exempel en villainstallation. Men i större och mer komplexa anläggningar måste det normalt utföras konstruktionsberäkningar som ligger långt över vad dagens gymnasieutbildningar ger kompetens till.

Om bestämmelsen om kontroll omformulerades till att gälla själva kontrollen och att kontroll sker i enlighet med svensk standard, till skillnad mot i dag. Kontrollen uppfyller god elsäkerhetsteknisk praxis vilket då innebär en tydlig delning av ansvarsområdena.

Konstruktören ansvarar för konstruktionen

Montören ska

- Utföra installationsarbetet fackmannamässigt och enligt god elsäkerhetsteknisk praxis.
- Kontrollera installationsarbetet enligt svensk standard.

Med denna skrivelse torde den som kontrollerar installationsarbetet ansvara för att installationsarbetet överensstämmer med konstruktionsberäkningarna men inte för eventuella felkalkyleringar.

6 § Elinstallationsbehörighet får endast meddelas den som har avlagt godkänt prov för elinstallationsbehörighet (elininstallationsprov) och i förekommande fall dokumenterat fullgjord praktiktjänstgöring.

Elinstallationsprovet ska avläggas inför provförrättare som har förordnats av den myndighet som regeringen bestämmer.

7 § Till provförrättare enligt denna lag får utses fysiska eller juridiska personer som med hänsyn till personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheter i övrigt bedöms ha förutsättningar att utföra prov.

8 § Elinstallationsprov ska omfatta kontroll av teoretiska kunskaper och praktisk erfarenhet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om behörighetsprov, om provförrättare och om avgifter för proven.

Kommentar: Det känns som ett dyrt och resurskrävande system som vi anser borde kunna genomföras på motsvarande sätt som andra yrken som kräver ett godkännande.

9 § Beslut om elinstallationsbehörighet meddelas av den myndighet som regeringen bestämmer.

Personuppgifter får behandlas för att tillgodose behovet av uppgifter om de som meddelats behörighet samt för de som utses till provförrättare. Behandlingen får vara helt eller delvis automatiserad och uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt ett eller flera särskilda kriterier.

I personuppgiftslagen (1998:204) finns bestämmelser som tillämpas på personuppgifter i elinstallatörsregistret i den mån det inte finns några avvikande bestämmelser i denna lag eller i en förordning som har beslutats med stöd av den.

Med personuppgifter avses i denna lag detsamma som i *personuppgiftslagen*. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska vara personuppgiftsansvarig för behandling av uppgifterna.

Kommentar: Den person som gör yrkesvalet att vilja bli behörig elinstallatör har svårt att veta hur lång tid utbildningen tar eftersom kompetenskraven är uppdelade på flera teoretiska och flera praktiska krav. Utbildningskraven känns snåriga och svåra att överblicka.

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter i de avseenden som anges i denna lag samt, inom området för elinstallationer, om erkännande av yrkeskvalifikationer och yrkeserfarenhet från ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Kommentar: Här ser vi idag olika krav ex. lönedumpning och vikten av att få tag på arbetskraft. Att i detta system väga ihop dessa oförenliga krav känns som en svår uppgift men är underskattade i det tillgängliga underlaget.

11 § Tillsynen över efterlevnaden av denna lag och föreskrifter eller villkor som har meddelas med stöd av lagen utövas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. Om det behövs för tillsyn av provförrättare, provverksamhet eller av utförda elinstallationer, har tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen för att kontrollera den utförda elinstallationen.

En begäran om upplysningar eller handlingar får förenas med vite.

12 § Om en elinstallatör allvarligt åsidosatt sina skyldigheter enligt 4 § så att det uppstått risk för skada på person eller egendom ska hans behörighet återkallas.

I mindre allvarliga fall får elinstallatören i stället tilldelas en varning om varning med hänsyn till omständigheterna kan anses vara en tillräcklig åtgärd.

Beslut enligt denna paragraf meddelas av den myndighet som regeringen bestämmer.

Ett beslut om återkallelse gäller omedelbart.

13 § Vid återkallelse av behörigheten ska det bestämmas en tid inom vilken behörighet åter kan meddelas. Denna tid ska vara lägst 1 år.

Ny behörighet kan meddelas endast efter förnyat elinstallationsprov enligt 5 §.

Den som utför elinstallationer utan att vara behörig döms till böter eller fängelse i högst ett år.

14 § Tillsynsmyndigheten får återkalla ett förordnande att vara provförrättare om förutsättningarna för förordnandet enligt 7 § inte längre är för handen.

15 § Beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Kommentar: för att göra det lätt för privatpersoner anser vi att denna viktiga innehavargrupp borde prioriteras när det gäller att återkalla behörighet. När det gäller högspännings- och andra större innehavare som ofta är organiserade i branschförening så anser vi att de löser detta med yrkesförbud vilket är ett snabbare "sätt" än ett återkallande av behörighet från Elsäkerhetsverket.

STF Ingenjörsutbildning AB

Johnny Pettersson	Kenth Ryeskog
070-323 99 99	070-629 02 09